Государственная библиотека СССР им. В. И. Ленина

Совгlаташ даькъала хилда шун, деза новкъостий!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет Арадуьл 1923 шера дена

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай АССР Лаххехьарча Советех Министрий Советен орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ 43 (2772) | Ера, 23 май, 1963 шу. | Мах 2 кеп.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Нов. Н. А. Эсмухамбетова Социалистически Къахьегама Турпала цIи ялара хьакъехьа

Низ ца кхобеш къахьегарах а массехк шера вIашта исхалй ду тха доаха жа дебадарян тха даккхаран лакха хьокхамаш дахарах а Нохч-ГIалгIай АССР племенной жа леладеча «Шелковский» яхача совхоза вокккагIь волча жаIунна нов. **Эсмухамбетов Науруды Акватовича Социалистически Къахьегама Турпала** цIи луйла, цунца цхьана цунна **Ленина** ордени «Марси жIовн» яха дошо медальн а луш.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель
Л. БРЕЖНЕВ.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1963 шера 22 май.

СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ

Нн. Ю. А. КОНОГИНАИ ЭСМУХАМБЕТОВАИНЕИ КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАКХА ОРДЕН ЯЛАРА ХЬАКЪЕХЬА

Низ ца кхобеш къахьегарах а массехк шера вIашта исхали ду тха доаха жа дебадеши тха доаккхаши лакха хьохамаш дахарах а **Къахьегама ЦIеча Байракха орден** луйла:

1. **Коногин** Юрий Александровича — Нохч-ГIалгIай АССР «Шелковский» совхоза жаIунна.
2. **Эсмухамбетова** Абидата — Нохч-ГIалгIай АССР «Шелковский» совхоза жаIунна.

СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель **Л: БРЕЖНЕВ:**
СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль:
1963 шера 22 май:

КОММУНИЗМ БАХЬАНАРЧА КЪОВСАМА ЛОАРХIАМЕ УЧАСТОК

Болхлой, ахархой, къахьегама интеллигенце цIаккха бохаргбоаца идейно-политически барт хьакхина бахьнаб вай общества. Вай мехкарча дуккха а духха гIа болча наха къобалъяь хьайиъай марксистско-ленински материалистически мировоззрени, коммунизм жоттаргIихлараx' дог тешадеш да бохама, йилма, культура дергига доакъошка дахьа толаш. Цхьабакъда, нийса хургдацар цу дикача итогашта, дог гIоздоккхача перспективашта юххера керда общество хьалъеча, советски сага коммунизм хьалъечун моральни кодекс маяххара ихетам балара чIоаргIа новкъарле еш дола дIаязкача замах юхедиса вуламе гIулахяш бIаргагуш ца хилча.

DIаяхача замах юхедиса гIулахяш DIадахара эгтара лоарх!амера фактор и коммунизма материально-технически база хьаяр. СССР-о мощанIе а кIоарга тийдал дина социальни овлаш. Цхьабакъда, дынах тешаш бола наx цун долоанна кIалхара сецца хьабахара новкъарле еш дола бахьанаш хIанз а долаш да. Хаца хургдар ды ши-пIегIа, къовсам боагдан DIабарба аьлча. Iилмо дахьача толамаша, наха юкъера гIулахяш кердалларо чIоаргIа човхабаь бола дына хьалха латтараш кIанзарча хьалаша тарбала гIерташ ба. Цхьабакъда, коммунистически дынен идеологешта юкъе цIаккха а машар хила йиш яц, уж ши мировоззрени машаре яха йиш йолаш яц. Вай хьалашка дына духьала пропагандашка DIатIагIерташ, къовсам иpбеш хила еза. КПСС уставо кIара коммунист деккхаийла ду дына предрассудкашта духьал хоадамболлаш кIовсам лоаттабе.

Вай пропаганда ахагIерта йоацаш DIатIагIерташ хила еза яхилга дынаx тешаш бола наx эгIаакхувлярбола гIулахяш леладе деза яхилга дац. Коммунистически парте массаса а яьхад дынах тешача наха юкъера болх сих ца луш, сабаргIа, хьакхъалда бе беза.

Вай республике а дикка наx ба дынах тешаш, дына хьалха лаьттарашца дувцаращка лацувгIиш. Духха чу юрташка я Куйта-Хьажий, БатIал-Хьажий, Денийн-Шейха мурдий тоабаш. Цар кIара кIиранна зерата бийсаш ю, зикараш ду, къорIа иэ йоах, «динача наха» яшта аьнад яхаш хабараш а дувцаш наx тулабу, чIоаргIа къахьег цар магийнах цюаьта тIехьабаха гIерташ. Цар хьалххоаб DIяхача замах юхедиса зуламе гIулакхаш, керда вахар хьедеча нахага дакъа ца лацийтабе гIерт. чIоаргIа оарцагIбоал уж вкалсаг балха, дешца ца яхийтабе гIертара, цунга политически а общественни а вахаре дакъа ца лацийтара. Кердачунца, прогрессивничунга къаьстта чIоаргIа эгоастагIал долаш ба Бахьал-Хьажий мурдан. Цудухьапартийни, советски, комсомольски, кхыча общественни организацеп деккхар да дына духьалара пропаганда шерагIа йоаржкаяр. Цаккха а диндалийта йиш яц идеологически бохь желабийта йиш йоацилга, массанахьа кхача веза пропагандист, агитатор, кIана аьлча уж тIа ца кхоачача моттигашна накъоста «болх беш» дына хьалха латтараш ба.

Политически Iилмани знанеш йоацаяча общества отделение цхьаболча атеистически сецепша, производственни управленей парткомаша, райпомаша, дикка болх бу предприятеша, колхозаша, совхозаша, Цар естественно-Iилма темаех деккепп ешаш а вIаштIехьадоах. хиттарийн жопийн сайреваш, дына духьалара тематически сийрешаш ю, кхы балхаш ду!

Цхьабакъда, цхьайолча моттигашка-тесса йиттай из идеологически балха лоарх!аме участок. Геттара эсала латт из болх Наьсарен производственни управлене гIулакхаш, кIезига ба лекторааш-атеисташ, партийни советски активо вIалла дакъа а лацац цу балха юкъе. Геттара кIезига еш дына духьаларча темаех лекцеп, хIалта йийлараш а предприятеша, фермашка, бригадаша ца ешаш хоржамий участкашка, школашка йийлай. кIезига ба цига лекцега ладувгIа уха наx а.

Ишта мела бига мегаргбац дына духьалара болх. Горкомаша, парткомаша, райкомаша, юхьханцарча, партийни организацеша шоай эгтара лоарх!аме гIара деккар лоарх!аш делабе беза дына духьалара болх. Тоабе беза атеистически сецгей болх, духха гIа наx юкъеоза беза дына духьалара лекцеп ешара, дынах тешаращца беча индивидуальни балха, цхьаяхча а парткома, райисполкома бехкатоккамера болхло, предприяте, колхоза, совхоза кулгалхо хилла йиш яц цу балхаца дакъа ца лоадаш. Шерра атеистически балха юкъеоза беза юрташкара учителаш, лорашт, юрта боахама специалисташ.

Лекцеки докладехи кхоачамбаь Iе йиш яц дына духьалара болх вIаштIехьа боаккхаш. Духхa да юрташка атеист юкъеваха веза гIулакхаш. Массанена а хов юрташка мурдаш, моллаш, цхьаболча боккхий нах дыно яхар деш боаца кагийнах човхабе гIерташ, царех хIама ала гIерташ хилар. Цу наьха дош доагаде а уж харц хилар наxага дIахайта а деккарийла ва хIара коммунист, комсомолец, атеист. Уж лаларIолла тIех а баьнна дIабаха йиш яц лоалах ваханш волча саго марха кхаба, ламаз де, иxаш ший бера низ беш бIаргабайча а. хIана аьлча советски саг ва цо харцакъа наьъца тIа воаккхар.

«Наха гоамлургба, наьха безам барба» яхача хабараш ца ла а дувгIаш харцаьъа гIулакхаш гуш хилча юстаравувлаш волчох коммунист, комсомолец, прогрессивни саг ларх!а йиш яц. Цудухьа дына духьала тIаIертта къовсам лоаттабе хила неза атеист.

КПСС Программа белгалдаьхьад дIаяхача замах юхедисача зуламерча гIулакхаша духьал лоаттабе безача къовсама дехараш. Берригга низ уж кхоачашдара тIабахийта беза.

КПСС ОБКОМЕ

УРУС-МАРТАНА ПРОИЗВОДСТВЕННИ УПРАВЛЕНЕ «КРАСНОАРМЕЙСКИЙ» ЯХАЧА СОВХОЗЕРЧА КАГЕРМАНОВ ОАЛХАЗАРА ТРАКТОРНО-ПОЛЕВОДЧЕСКИ БРИГАДА ДИКАЧА ОПЫТАХ

Доакъара культурай лакха хьувнъаш кхебара тIаийца социалистически деккараш кхоачашдар духьа къовсам лоаттабаьча «Красноармейский» совхозерча нов. О. Д. Кагермангов керте латтача трактористо-полеводчески бригада колектив, 1962 шера 202 гектар лаьттах хIара гектара тIера 7623 доакъара кIеница а яьккха, Ерригроссийски яхье котало яьккхаршта юкъеихар.

Лакха хьувнъаш баккхар духьа къовсам лоаттабева ханна бригаде дукхха гIулакхаш чакхдаьхьад продукци яккхарга дIабода мах лохбеш, хIара лаьттан гектарах а техникаx а овсарле дуккхагIа курйолаш пайда эдар духьа творчески уйла еш.

Массанахьа а хьалланца йоагIаш и гурахь дIадийна хинна ялаташ шиглегIа лелача комбайна тIехьа тесса жатка а йолаш, тIехьайийза квадратно-гнездови сеялка а йолаш йолча агрегатаца чуэцача хинна цу лаьтта шоазлагIа хьажжIаш дIаерца яь бригада коллектива гIаттаг. Кассарх улла кIа аьрда а ча арадаьккха а дальначул тIехьаг!а яхай тIа яг!ийца юххаш йоагайир бригадо, дIабийна хьажжIаш хьалтIаялалехьа маяхаш дахьар, муг!арашта юкъе обработка йир. Цо йиш хилийтар гурахьа дIадийначул ялаташа юкъе лаьтанца йисача тIодаздалаш пайда эца а дIадийна фу сиха тIадарядолеи дIахо хьажжIаш дина дегIаухархйолеи хьалаш вIаштIехьдаха а.

Гуйран ялаташ чуэцараи шоазлагIа юх культураш дIаераи юкъе ха ца йолилитар бахьан долаш бригадо чIоагIа йоаьхьал эттача хьалашка хIара гектара тIера томараш тIехьа хьажжIаш а йолаш 104 центнер моша доаккар дальяхар.

Уьк шера жерда гIулахяш кара а йийца, оахаш долча дальтаех дхане тIара шера ши хьувнъаш баккхар духьа къовсам лоаттабеш я бригада коллектив. Шоай ханашка а шоазлагIа а юхш йола культураш дIаюьлгIа шерра юкъедикхара чотах хьан лаьттан тIара шера ши хьувнъаш баккхар — Нохч-ГIалгIай АССР хьалашка жердача тIайара лаьтта леладаре система кхеттера дош да.

Шера ши хьувнъаш кхебеш йолча Кагермаиов Оалхазара трактористо-полеводческа бригада балха опыт дIабоаржкаяр духьа КПСС обкома биорос соцыл баьб:

Шера ши хьувнъаш кхебеш а шоазлагIа дIаюь къажжIаш гурахьа дIадийна ялаташ чуэцача хинна дIаюьш а йолча нов. Кагермаиова бригада дина опыт могаде.

ШоазлагIа дIаюь хьажжIаш гуйран ялаташ чуэцача хинна дIаера а дIабийначул хьажжIашта дIахо гIулакх дера а технологи кийчьеи кепа йоазонца из араяккхеи юртобохама продукташ яхара а кийчьера а Министерствон опытни юртбоахама станции дIехкарийла е.

Нов. Кагермаиов керте латтача бригада балха опыт ерригача «колхозашкеи совхозашкеи шерра юкъеяхьар Iалашдара паркомаш, производственни управленеш, колхозий председателаш, совхозий директораш дехкарийла бе.

BIаьстан юхье кIоарга оахам дар республика дуьхьача районашка дина ца хилара лоарх!ам а беш, парте обкома биорос колхозашгеи совхозашгеи могадаиза даргдоацаш лоарх] хIара къаьст-къаьстача боакамерча боькъонца долаш долча хьалашка хьежжа, шоай ханашка DIаюьш йола культураш чуийцачуг тIехьагIа лаьтта тIагIоллара цамцадоахкаш тоаделга.

Парте бIокома биорос юртбоахама продукташ йоахеи кийчьеи Министерство а опытни юртбоахама станци а денхкарийла йьй кабола ялаташ чуийцачуг тIехьагIеи шоазлагIеи культураш дIаюьрийона лаьттан тоаделгдола тайп-тайпара маьхьан республика массайолча зоне боькъонца Iомаде а уж Iомадарах хьхэнинарш вIашагIа а теха, цу деша йоагIаш йола рекомендацеи кепа тохийта араяха а.

«Грозненский рабочий», «Ленинан некъ», «Сердало» яхачз республикански газетий редакцеш а радиовещанеи телевиденеи комитет а денхкарийла йьй шера ши хьувнъаш баккхар а гуйран ялаташ чуэцача хинна уж IIахиненча лаьтташка шоахатIа хьажжIаш DIаер а духьа лоаттабеча къовсама опыт кепа йоазон тIеи радио чу гIоллеп шерра юнца.

Кхашкара балхаш толамца чакхдаха!

СУХАЛБЕ ХЬАЖЖIАШ DIАЕРА

BIаьстан юхье 1963-ча шера 20 маи кхоачашъшй культураш дIаера план тIакхоачаш мел хьахьоькхаш йола

СВОДКА
(планаца пийсйиа процентех)

Управленеш	BIаьстий дух лаяташ	Ялатийна лаьрхIа хьажжIаш	BIаьна даарш	Кюртгоаш
Грозненски	96	89	70	76
Наьсарен	67	66	44	39
Наурски	136	100,5	97	53
Ножай-Юрта	88	99,7	65	55
Сунженски	82	60	99,8	31
Урус-Мартана	70	72	81	—
Шаьла	80	77	82	14
Шелковской	103	96	83	7
Скотокорма боазкамаш	67	73	145	—
Совнархоза совхозаш	97	80	88	26
Предгорни ОПХ	74	105	67	30
Ерригача республике гIолла	86	78	82	38

Ерригача республике мая тIехьарча пхе дийнахьа дIайийнай 16982 гектар хьажжIаш. Колхозашен совхозашеи ялатийна даьрхIа хIанз а тIехьа планах дIае езачарех 78 процент мара хьажжIаш дIайийнаяц. Ялатийна лаьрхIа хьажжIаш дIайийна даьлнад Наурски управлене дерригa боахамаш, хIанз планал совгIа хьажжIаш дIаюьш бацигара механизаторааш. ХьажжIаш дIайийна бала боаюь Ножай-Юрта, Шелковски производственни управленей механизаторааш а.

Цхьабакъда, массайолча колхозийн совхозийн кулгалхоша кхетадаьдац хIанз мел лоарх!ам болаш да кхашкара балхаш сихдалга, Ерригача торонех пайда эцилга, ХьажжIаш дIаюьлга тIеч хьадоалаш латтацъех из болх кхетамца вIаштIехьбаьккхабац Урус-Мартана, Наьсарен, Сунженски производственни управленешка чудоагIача боахамаша. Масала, уьк тIехьарча пхе дийнахьа сунженски механизаторааша 1530 гектар мара хьажжIаш дIайийнаяц, ялатийна лаьрхIа хIанзчул тIехьагIа укхаза дIае еза лоараш гектараш яьккхIаш. Iалаьмате дуьхьа боь бе бешш да наьсарехой а. Ахаиел кIеззига совгIа мара дIайийнаяц цар хьажжIаш, хIаьта хIанзчул тIехьагIа дIае езаш 7920 гектар а я.

Хьажжiаш дIаюьлга еза хIана дел Урус-Мартана, Наьсарен, Сунженски управленешка? Цун жерттера бахьан да ерригача юртбоахама техникаx бизза пайда ца эцилга, кхашкара болх кхетамца вIаштIехьа ца бахькхалга. Масала, наурерчул шоазза тарита кIезигагIа пайда эц техникаx Наьсарен управлене.

Производственни управленей, колхозийн совхозийн кулгалхой, берригача механизаторийн сийлахьа деккар да уьк гаргарча деношка ерригa хьажжIаш дIайийна йоахилга. Ерригa торонаш оарцагIъяха кхашкара балхаш толамца чакхдахара!

ХАНАШ ТУЛЛИЙТ

— Оасар лаккдеиндадале а, культивацера хьожача дац хIанз, — йоах ю, — кхыча участкашка ши тхона трактораш.

—Трактораш ца тоъарах долийтеш хьажжIий кхаш оасаро хьалдукъаш латташехьа а, хьажжIаш кIалхаръяхара деш хIама ца хилар. Дац.

Цу совхоза кхоачамбалла трактораш я цига. Хиннар хIама дац трактории парка болх лерттIа вIаштIехьбакхха безам болаш совхозе саг ца хилар мара. Трактораш делае ховш бола наx тоъал да совхозе, цхьабакъда, механизатораша шин сменах болх белга вIаштIехьадыккхадац.

Практико хьахьекхад, дIайийна хIамаш тIайоалалуча ханна макха баккхар оасар тIа ца далара чIоагIа пайдана хилар, цхьабакъда, из тайпа макха боаккхилга геттара диндалийтад 3-ча совхозе.

Кхы дикагIчa хьала тIа яц совхозе свекла а. 100 гектара тIа дIайийнай из укхаза. Из лаьтта кхаь даьлча дийкъа а дийкъа, хIара дакъа къаьст-къаьстача звеношка дIадала деззаш дар. Кхиметтел из а дальац совхозе. Из бахьан долаш деррига IажжIа зиза тIадаьлнад свекла дIайийнача кхашка.

— Нагахьа санна укх цхьан кIирах тхо культивацеи е дола ца лоён, — йоах свекла лелаеча Шаип Ужаева, — хьалгIальина свекла хIалакъхургьа.

— TIакхха, хIана дагIа шо культивацеи ца еш?

Юха а хоз тамашийна жоп:

— Команда хиннаяц.

Наьсарен колхозно-совхозни производственни управлене «Назрановский» яхача совхоза механизаторааш шекара свекла на обработка еча хьинаре кхъхьегаш ба уьк деношка.

Сурт тIа: (ьттехьара аьрдеха) совхоза керттера агроном Газдиев Ахьмад, трактории бригада бригадир Евлоев Махьмад трактирист Хамхоев Габо дIайийнача шекара свеклара хьожаш ба.

В. Андреева сурт.

Кхоалагlча совхоза керттерча дехкарех цаI да дарегIча бахьа дараваша городе баха кхъхьегамхой Iалашбегга. Цудухьа цу гIулакха мукъагIа дика уйла тIайохийта хургьа совхоза культахоша, аьнна хеталу. Бокъонца хьежача кхыча тайпара латт из гIулакх а.

Хьожаргда вай нов. Андриенкой бригада участкага. Укхаза тхъль ктара тIа дIайийна морковкаши хохаши, йоархI сов дукха тIаналарах бIаргган. Масснена а хов из участок йовш латтилга, цхьабакъда из кIалхаръяккха оарцагIвоалаш саг ваш. Деррига ахай тIа болх беш культиватор тIехьайолаш цаI мара трактор яц. Цо беча бахьа а рахьа бац бахьа дараш делдераш.

— Нагахьа санна хIанз мо мара оаха кхы дIахо а бох ца бойн, хьувкъам лаккларгбан, — йоах нов. Андриенкос.

ХьалтIабахьна хохаш IотеIабеш дукха боабу трактороо, хIаьта дика нийсьяца йолча культиваторо оасарца увлабеш хьабоах уж нийсса ахаш.

— Аз фу дергда аххарна, — йоах трактористка нов. Курбанова, — ераш харцаьха дIабийна хилча.

Бехказа вала бахьан дац из. Хиннар хIама дац шийна тIадилга гIулях Курбанова цIена кхоачаш ца дари цо болх хьожаш ца бари мара.

Ю. ВОЛОГИН.

Республикански партийно-боахама актива собранера

Бизза пайда эца ерригача торонех!

Дlaxкача номер тlа хоам баьча тайпара, укх деношка республика партийни боахамехь актива собрани хилар. «Российски Федераце промышленностин гlишлошъечеи болхлой совецаце» итоговий промышленностин гlишлошъечеи болхлой совецаце итоговий промышленностин гlишлошъечеи болхлой совецаце пlанаш а паччахьалкхен пlанаш кхочаъшъера а хьакъхьара партийни организацей декхарадин» яхача дешах доклад йир КПСС обкома хьалхарча секретара А. С. Трофимова.

Промышленностин гlишлошъечеи партийни а боахама а болхлой Ерригроссийски совецаце, — аьлар докладчико, — халкъа боахам дегlабара нерг-тера дешан а дийпар. КПСС ЦК ноябрьски Пленума решенеи кхочаъшъеи дахча балхий оьшуш белгал а яьккхар.

Цу совецаце яьлаьлаш деи Н. С. Хрущева яьларча гучаьхар коммунизмен хьалъара пхьегьара вай торовал. Хьаьта цаьрех боагlуна пайда эцара яьккхар белгал а дьахар.

Халкъа боахам сихха дегlабоагlан латт. Из хьакьох семилетка дlа шера эцдин а уьш шера хьалхарча хьарлаца пхьегьа толамаш кхочаъшъ хиларо.

— Берригача мехкача цхьана семилетка пхеллаrlа шера диканга керда къаьхьегама толамаш доахан я Нохч-Пlалгlайен промышленность, транспорта, гlишлошъеча предприятеи коллективаш,—яхаш белгалдоаx докладчино. Уьш шера 4 беттa йоа валови продукци арахецара план 103,5 процент кхочаъшъ вай республика, хьаьта тlахьийра продукци соахьа уьш хьакъа пиллехь 16,9 процент дукхаrlа я. 6,2 миллион сома маьхха я биъ бетта планал соврlа вай къаьхьегамхоша арахийца продукци. Из да Российски Федераце яьккхьегамхоша планал совrlа уьш 30 миллиарда сома маьхха продуцеина юкъе вай лоаца дакъа.

Цхьабаьнца, республика ерригача промышленносто итогаш дика хиларах кхочаъшъбаь гlиш-йолаш дац вай. Вай яьларг-та тахка деза промышленноста хlара дакъе, хlара предприяте, гlишлошъеча латта хьалаш.

Ерригроссийски совецаце оттаьдеш хlара экономически райтадьа хlара экономически райтадьа яьккхьегамхоша республика, гlишлошъеча предприятеи коллективаш—яхаш белгалдоаx докладчино. Уьш шера 4 беттa йоа валови продукци арахецара план 103,5 процент кхочаъшъ вай республика, хьаьта тlахьийра продукци соахьа уьш хьакъа пиллехь 16,9 процент дукхаrlа я. 6,2 миллион сома маьхха я биъ бетта планал совrlа вай къаьхьегамхоша арахийца продукци. Из да Российски Федераце яьккхьегамхоша планал совrlа уьш 30 миллиарда сома маьхха продуцеина юкъе вай лоаца дакъа.

Цхьабаьнца, республика ерригача промышленносто итогаш дика хиларах кхочаъшъбаь гlишй

КПСС ЦК ПЛЕНУМА НАКЪА ДОЛХАШ

КОЛХОЗА ЛЕКТОРЕ

Хlара денна сайрийна 7 сахьат дальча шоай клубе вIашаГ|нхет Сунженски производственни управленне «Победа» яхача юртбоахама артела колдын чулоацам. ЧIоаГIа уйла Гlаяхийта ладувГI цунга массане а. Шоаш дальча хаттэра ниЙса, ихетамера жоп хоз колхозошта.

Залера электрически сердело дIайов. «Чудотворная» яха кинофильм хьонха доладу. Лекторагара шоашта хайна хIамаш кинофильмашкара бIарга а дайя, бакъдолчух дог теш ладувГарий. Массара а ишта хахьйоах лекторий.

Муьтача денна хьалхарча дийнахьа а мукъача дийнахьа а колхоза лекторе бергболча балха планаш увттаю колхозхой хьашТдоха хIамашт вай мехка чуГIен доазол арахьен хулаш йола лоарХIамегIара собственни юкъе а яхухьаш.

Уьк шера хьалхарча квартале колхоза лекторе 16 лекци йийша; политическенно-политически, IиЙма-атеистически, педагогически темашта хетаяь а дунен халкъашта юкъера ГIулаяхий хьакъехьа а.

Колхозхошта чIоаГIа дукха езаш я запасерча подполковника В. С. Блазнова дунен халкъашта юкъера ГIулаяхий хьакъеха ешаш йола лекцеш. Цо уьк шера хIанзле а йийшай Юкъерчери Гаргарчеи Малхбален механикага ГIулаяхан дошлаш, хIана уьк сахьата империалистическин паччахьалкхений доал ГIалатташ долча мехкий болхлоша лоаттабу турпалера къовсам хьакъоях ш йола 5 лекци.

Социалистически законность чIоаГIешт процессорадок лоараеш уьк тIехьхьарча хана дукха болх бу коммунистически партен Советски правительстван. Уехаза цу темашта хетаяь лекцеш еш хьакха мидше болх ло хинхаа а хIанз пенсионер волча а И. А. Коломиецин адпоката И. Д. Карпушинен.

Лорий хьекъамаш дика деховш ше хилар хьакъьехъад синэпидстанце заведующе Лариса Григорьевна Лысенюс. Ший ГIулаяха специалист ше хилар тхарра, цо дика ихетавеш дувц кхайкорах, брученллезах. кхьуча лазарех мишта доравала веза.

Колхоза клуба заведуюте М. Г. Воронкевича официант хьаьа а епташ, хан-хаННахьхоам бу мукъача денонта хьалхарчен мукъачен деношка клубе хургдолча хIамаех.

Цу тайпара лекцеш хул Цеча Эскара цIерахча колхозе а.

* * *

ОБЩЕСТВЕННИ ХЬИСАПЕ

Общественни хьисапе болх беш йола политически дешара кабинет XIX-ча партьезда цIерахча колхозе вIашаГIеллай дIадахача шера. Лоща яле а, цу юкъа тоъал дика опыт юзьяй.

Керттердар да политически дешара кабинета болх планаш лелабеш хилар. Де лаьрIа дерига балхаш методически Советза заседанеш дувца отгаду. Цу Совета юкъевоаГIа Ким Геннадий Александрович — колхоза парткома секретарь, Шумилов Василий Арсентьевич — колхоза председатель, Свинцова Людмила Ивановна — хьехархо, Чередников Алексей Радионович — кхетамаш доаржадеча Общества группа председатель Зотов Василий Федотович — хьехархо.

Вонкха болх лелабу методически кабинета членаша. Пропагандистийн агитаторийн семинарашка денпеш еш цар общественно - политически IиЙмаатеистически темай хьакъехьа. творчески кьестаю еша кийчьяь денпеш, консультацеш ю.

Политически дешара кабинета чIоаГIа терко ю пропагандистски балха дикаГIа йола опыт йоорнкара. Цу ГIулаяха лаьрIа кхьастIача папкана юкъе гулъю тайп-тайпарча газетех хьаьха, кружока, семинарски группа, экономически школа хулгалхочун балха опыт ювцаш йола корреспонденцеш.

Ученни зоотехник, СТФ заведующи, юртбоахама производства экономика Юмэева семинарски группа кулгалхочо Чернов Валентин Евгеньевича, опыт дIа-юха эцара хьисапе, пропагандистийн агитаторийн цхьан совещане дийцар пропагандиста деш дола къамаьл методически ницйа турдаш мишта вIашТехьдакхха деза.

Хан-хаННахьа, бетта цкъазза, пенгазетий, «Къхьгама листовкий» редакторашца семинарашо политически дешара кабинете. Дукха ха йоаццаш хиначаву тайпарча семинаре къамаьл дир «Ленински путь» яхача колхозни многотиражка секретара Цыбин Василий Исаевича. Цо дийнар пенгазет мишта оттаде деза, хьийхар заметкаш мишта язъе ела.

Политически дешара кабинета лаьрХIа яздеш да денна арадулла политически литература. Идеологически фронта болх лоШта деша журналаш да: «Партийни вахар», «Политически самообразовани», «Коммунист», «Агитатор», «Агитатора блокнот» яхараш а кхьдараш а. Центральни республикански газетий подшивкаш йа истолаш гIаш.

ЛоарХIамера участок я марксистско-ленински теори шоаш Iомаеш барана бен бола болх. Царна дIадовзийт эцаш дола литература, лоарХIамегIара разделаста хетаяь консультацеш ю царна.

Вийбоь агитатораш а. Царна долчи новкъостала увтаю ергIойча беседай тематика, инструктивни докладаш, опыт дIа-юха эца совещанеш. Масала, промышленностен ГIишлоньярен болхлой совещане Н. С. Хрущева дакъа хьакъехьа. мах бетта юхье хиннача совещане агитатора е езача беседах лаьца доклад йир парткома секретара нов. Кима.

Колхозе динагIа бола агитатораш ба Чеботарев Михаил Павлович — № 2 дакъа МТФ заведующи, Идрисов Михаил — ветеринарни техник, Чумпалов Михаил — ГIишлоп еча бригада болхло. Цар даим дIа-юха эш шоай балха опыт.

И. ГУЗЕЕВ.

Шаьла колхозно-совхозни производственни управленне «Мир-ме-скай» яхача совхозе механизаторша Iук шера дукха шекера свекла дIе а йийна, цун хьувьсам лакхлара дIа тIехьа хиннар создолаяш кхьеьеган ба. Кхьастта дика кхьеьеган ва совхоза цхьоалаГIча отделене Алтымаров Хаси. Сменах 20 гектара тIа букетировка ю цо.

СУРТА ТIА: Х. Альтимиров.

Н. Кобишвили сурт.

Укх деношка дIадийна даргда ялаташ

Дика кийчбенна кхай тIа арабаьлар уьк шера «Ингушский» совхоза цхьоалаГIча отделене кхьхьегамхой. Цар дика тоаьыар техника, кийчдаьлар ялаташ дIаде деза лаьтташ а. Март бетта дIайийна даьлар тхо гидуграш, кеп. ХIанз хьажкIаш дIаовш ба тха болхлой. Кхьастта дика кхьхьеган ба трактористан Дикаев Имран Бурсанова Хьсени. Норм-мах 4,4 гектар аха езача. ДТ-54 яхача трактарница цар хIара сменах ялхи ворхIи гектар оз, проценташа диллача цох хул 150 процент. Дика да цу пашин а тракториста дукха оахам. Ишта дикА кхьахьеган ва МТЗ трактора тIа болх бу ХамхоевМахьмад, нормах 14 гектар хьажкIаш дIае езача хIара сменах 27—29 гектар юн цо.

Каст-каста делхача догIо хьажкIаш сихха дIайийтаг тхоги.

ХIаьта а умх деношка дерригга ялат дIадийна а дакъа хьакъехьа эша доаьхьар кийчде лаьрХIад оаха.

А. КОМУРЗОЕВ,
«Ингушский» совхоза 1-ча отделене бухгалтер.

Творчески инициатива хилча

Шоай болх хадданза творчески эрга а боахаш хьинаре кхьхьеган ба Гозненски химически завода спирт доаяха объектай шоаГIа очередь йистехкха гIерташ ударни болх беш бола монтажникаши гIишлонхойи.

Кхьастта доакхий толамаш доах Кравченко Василий Иванович кулгалдеча такелажний бригада. Гаьина тIехьхоачайийр цу бригада коллектино апрель бетта план. Уьк шера болх бе йолаялийта езарех лоарХIаш я № 108 а 110 а йолча цехий корпусаш. тIехьхьара балхаш деш латт укхаза хIанз. Бригаде дика ховрз объекташ сихха хьалъьа яхара IIарене дозал 75 тонн а йолаш йола 16 километ лоащаца халла вIашаГIолда езаш хилар. Хала а яхоачашдулардгийхьоГ аьина а хеталуш дола дерях яхоачашдара творчески уйла йир бригаде.

Такелажникаша хезар Эрсланове колоннаш вIашаГIйоаьача хана кхьастта ший тайпара П алапа хьисапера мачта уьттаю аьина. ХIаьта бригада члена комсомольца нов. Гашина ший тайпара вIашТехьдаьхкар из нерда дIадолладаь ГIулаях. Цу тайпара мачта ниЙтьычуд тIехьаГIа колоннаш сихаГIа вIашаГIйоахка йиш а хилар. Цудухьа хаНал хьалхарIа хьаьь яьлар емкосташ. Хьалхарlа установка йолчча вIашаГIеяхкар ун. Из чIоаГIа хала болх бар: установка болх беча хана емкосташа дIатIабохалацар монтажникаши: Цхьабакъда атта кьоастайир из проблема: бургаца хьисапера емкосташ лоха, лаьтта вIашаГIеяхь баьлар.

Кхы а дукхагIа хIамаш кагарГдуьл 7-ча треста СМУ-рча Суровский Алексеев бригадана. Цо хIара денна нормаш 20—25 процент тIехьхоачашпо цу бригада. ХIаьта коачача хладоагента коллектораш ший узлаяь ревизи е езаш моттиг эттача хана уьлай герметичность коллективе планаш планаш соьгIа 102 квартирах латта 3 цIа хьалдаь дыьхкар. Цул совгIа бIаь эзар совгIа сом аьча яходир цо паччахьалкхенна. Вий бетта план тодама яхоачаш а еш дукха яха кходьаьд участка коллективо укх шера. Ше хьалъе йолаьь 520 бера лаьрХIа йола керда школа планах лаьрХIачуд ши бутт хьалха, июль бетта, як яккха нас, Феденова Людас, Антошкина Танис, ишта якьчар.

Российски Федераце кхьхьегамхоша планаш совгIа яха лерХIача 30 миллиард сома маьлта продукцеш кхье шоашкара доаГIа дакъа доагрдолаш ба бригадай болхлой.

Р. САЛМАНОВА.

БАЛХА ЮКЪЕ ЭРГАЛОНАШ КХУХЬАШ

КПСС XXII-ча съезда решени кхоачашъеш йолча мехкдаьтта чакхдоахача Гозненски завода коллективо ший деррига вихаш тIадерадаьд ворХ| шера план толаме кхоачашъера. Производстве рационализаторашеи новаторашеи, общественни конструкторски бюроца цхьана, шоай инициативах производственни кхоачашдоаргIа дIадоах, дукха капитални затраташ яхийта ца езаш лакхбу йолаш йолча технологически установкай низ. 1962 шерара мероприятеи кхоачашъера 4,1 процент лакхбеннаб завода установкай низ.

Завода общественни конструкторски бюроцеи проектни групнацеи цхьана бокхха болх бабб ни. В. Ф. Дудника, О. В. Шапошникова, хIанар, Бакъ ТIа оборудованеи аппаратурахи пайда дукхагIа эцар дукха кIоаргIа тохкам бир цар технологически установкашта. № 9 йолча технологически установка схемага хьоаьа хана рационализаторашца гучадаьккхар, ректификационни колоннаеи цхьанне когаметта низ дукхагIа бар оттайча а йолаш йолча ерригга аппаратуряхи оборудованеи бизза пайда ийцача а установка балха овсарде 70 процент лакхъе йиш хилар. Цул тIехьаГIа завода конструкторски бюроца цхьана рационализаторий группо проект киЙчйир цу установкана реконструкци е, аьина. Реконструкци яь яьлча бокъоца гучадаьлар, рационализаторашца дукхагIа хьаьа ергIойча беседай тематика, инструктивни докладаш, опыт дIа-юха эца совещанеш. Масала, промышленностен ГIишлоньярен болхлой совещане Н. С. Хрущева дакъа хьакъехьа. мах бетта юхье хиннача совещане агитатора е езача беседах лаьца доклад йир парткома секретара нов. Кима.

Колхозе динагIа бола агитатораш ба Чеботарев Михаил Павлович — № 2 дакъа МТФ заведующи, Идрисов Михаил — ветеринарни техник, Чумпалов Михаил — ГIишлоп еча бригада болхло. Цар даим дIа-юха эш шоай балха опыт.

И. ГУЗЕЕВ.

Грозненски «электроприбор» яха завод вай республике керда предприяти я. Цига кхьхьеган дукха кагирхой ба. Къастта дика кхьхьеган ба комсомолец слесарь-сборщик Хазиров Ахьмад.

СУРТА ТIА: Хазиров Ахьмад.

Н. Кобишвили сурт.

Дикагla довз дехкараш

Дикача гIулаяхашца белгалбаьнна6 Урус-Мартана производственни управленне «Горец» совхоза цхьалаГIча отделене шурий-товарни ферма хьайбаш леладераш.

Дукха ха я цар совхоза яздеш а отделенера юкъе хьайбай продукци яккхара хьалъара моттиг лелаю.

Уьк шера яхьы а тоабаьб цар шоай болх. Отделенерча хьайбаш леладераш собране белгалдаьккхар ферма штат сов йоккха хилар а иЕзийгича бакъаьхьа хилар а.

Собрани хинначуд тIехьаГIа ворХ| сар хиннача кхо сар мара а да вуташ иЕзийгбир цар болхлой. ХIанз ферме ва фермадир-зоотехник, участчик-осеменатор, ветеТехник-санитар.

Уьк шера хьайбаш IанГара дIаха халагIа хиннадале а дIадахача шера цу ханачул дукхагIа шура яккха вIашТехьдьаьнад цар уьк шера хьалхарча биъ бетта. Цул совгIа цу продуцера дIабода мах лохбеннаб.

ЧIоаГIа теркам тIабохийт фермa болх тоабара бригадир-зоотехника Бетигов Хьамид. Цо даиман доирзашца беседаш ю, хьалха латтачар балха говзал дIайбовийт. Цу гIулакхо бокъоца пайда ду фермера яхоачамбоацаран дIадахара, болх тоабара.

Совхоза яхьча фермаша а хьаьлаца метаргIолаш гIулаях да цу ферме дIадоладаьр.

З. ГЕЛИСХАНОВ.

Творчески инициатива хилча

Шоай болх хадданза творчески эрга а боахаш хьинаре кхьхьеган ба Гозненски химически завода спирт доаяха объектай шоаГIа очередь йистехкха гIерташ ударни болх беш бола монтажникаши гIишлонхойи.

Кхьастта доакхий толамаш доах Кравченко Василий Иванович кулгалдеча такелажний бригада. Гаьина тIехьхоачайийр цу бригада коллективо апрель бетта план. Уьк шера болх бе йолаялийта езарех лоарХIаш я № 108 а 110 а йолча цехий корпусаш. тIехьхьара балхаш деш латт укхаза хIанз. Бригаде дика ховра объекташ сихаГIа хьаьлъа яхара IIарене дозал 75 тонн а йолаш йола 16 километ лоащаца халла вIашаГIолда езаш хилар. Хала а яхоачашдулардгийхьоГ аьина а хеталуш дола дерях яхоачашдара творчески уйла йир бригаде.

Такелажникаша хезар Эрсланове колоннаш вIашаГIйоаьача хана кхьастта ший тайпара П алапа хьисапера мачта уьттаю аьина. ХIаьта бригада члена комсомольца нов. Гашина ший тайпара вIашТехьдьаьккхар из нерда дIадолладаь гIулаях. Цу тайпара мачта ниЙтьычуд тIехьаГIа колоннаш сихаГIа вIашаГIйоахка йиш а хилар. Цудухьа хаНал хьалхарIа хьаьь яьлар емкосташ. Хьалхарlа установка йолчча вIашаГIеяхкар ун. Из чIоаГIа хала болх бар: установка болх беча хана емкосташа дIатIабохалацар монтажникаши: Цхьабакъда атта кьоастайир из проблема: бургаца хьисапера емкосташ лоха, лаьтта вIашаГIеяхь баьлар.

Кхы а дукхагIа хIамаш кагарГдуьл 7-ча треста СМУ-рча Суровский Алексеев бригадана. Цо хIара денна нормаш 20—25 процент тIехьхоачашпо цу бригада. ХIаьта коачача хладоагента коллективе планаш планаш соьгIа 102 квартирах латта 3 цIа хьалдаь дыьхкар. Цул совгIа бIаь эзар совгIа сом аьча яходир цо паччахьалкхенна. Вий бетта план тодама яхоачаш а еш дукха яха кходьаьд участка коллективо укх шера. Ше хьалъе йолаьь 520 бера лаьрХIа йола керда школа планах лаьрХIачуд ши бутт хьалха, июль бетта, як яккха нас, Феденова Людас, Антошкина Танис, ишта якьчар.

Российски Федераце кхьхьегамхоша планаш совгIа яха лерХIача 30 миллиард сома маьлта продукцеш кхье шоашкара доаГIа дакъа доагрдолаш ба бригадай болхлой.

Р. САЛМАНОВА.

ЯХЬО ХЬИНАР СОВДОАХ

Дика кхьхьегаш я семилетка тхелаГIча шера № 9 йолча гIишлон-монтажни управленне «Промышленни» кхьхьегама сийлен цIи лелаю № 1 йолча гIишлон участка коллектив. Ши шу совгIа ха я цу коллективо из сийлен цIи лелаю. 1962-ча шера августе бетта кхоачашийр цу коллективо план, планаД соьгIа 102 квартирах латта 3 цIа хьалдаь дыьхкар. Цул совгIа бIаь эзар совгIа сом аьча яходир цо паччахьалкхенна. Вий бетта план тодама яхоачаш а еш дукха яха кходьаьд участка коллективо укх шера. Ше хьалъе йолаьь 520 бера лаьрХIа йола керда школа планах лаьрХIачуд ши бутт хьалха, июль бетта, як яккха нас, Феденова Людас, Антошкина Танис, ишта якьчар.

Российски Федераце кхьхьегамхоша планаш совгIа яха лерХIача 30 миллиард сома маьлта продукцеш кхье шоашкара доаГIа дакъа доагрдолаш ба бригадай болхлой.

Р. САЛМАНОВА.

Шаьла колхозно-совхозни производственни управленне «Мир-ме-скай» яхача совхозе механизаторша Iук шера дукха шекера свекла дIе а йийна, цун хьувьсам лакхлара дIа тIехьа хиннар создолаяш кхьеьеган ба. Кхьастта дика кхьхьеган ва совхоза цхьоалаГIча отделене Алтымаров Хаси. Сменах 20 гектара тIа букетировка ю цо.

СУРТА ТIА: Х. Альтимиров.

Н. Кобишвили сурт.

ОАХА ЯЗДАЬЧУН ЛАРАХ

«Къеначча пластинкай ашаращца» ишта корта а болш дукха ха йоаццаш «Сердало» газета тIа кепа техача затеха тIа белгалдаьхадар Карабулакски «ВЛКСМ 40 шу» яхача клуба балхацара цIенхаЙттара хьоачамбоацараш.

Наьсарен промышленно-производственни паркома секретара заместителя нов. Х. Плиева нийса хиннад газета тIа яздьар. Клуба болхлоша собране йийцаб из заметка. Клуба художественни кулгалдоча нов. С. Шилова ший болх дерригга ца лелабарах чIоаГIа бехк баьб».

Бlаьстан балхаш сиденнаб

Денгара денга даржаш латт нхашкара балхаш. ДIайийна яьнай шекара свекла, гидуграш, дIайийна йоадаш латт хьажкIаш, баьца даараш.

Лаьттанна дика обработка яьар, лаьтта дика хьаьнадьар, хIамаш дIае мара ца езаш из дика кийчьадар аьнна хоачамхилад дIайийнача хIамаша дегI мел дахьача хана дарца зюрта фо, кий, нхача, йоккал хилийтара. ХIамаш дIайийна яьнначул тIехьаГIа духхагIа за деза царна фу эш. Кьастта чIоаГIа уйла тIаяхийта еза доГIаш дийлахчул тIехьаГIа духхагIа дегIадаГIаГIа оасарца кьовсам лоаттабара. Ерригача культурай хьувьсам лакхбар духха нхашкарча кхьхьегамхоша пайда эш шоай доалахьа мел йолча техниках. 3000 гектар хьажкIашта махаш дахьад, 2000 гектар гарта свекла цIеньь а нийлъь а яьнай. Баьца даараша культиваци е йолаьь. Дикача дахьа санна оасарца кьовсам лоаттабу Гозненски Суженски производственни управленей колхозашеи совхозашеи. Дика кхьхьег № 3 йолча сомийбаьца даарий совхоза хьажкIаш лелаераша Эльмурзаев Абдул-Хьамида, Мальсагов Хьамзата, Шевелев Виктора. ХьаттIаалалехьа 750 гектара тIа махаш дахьачул тIехьаГIа, хьаттIаяьначул тIехьаГIа 300 гектара тIа а дахьад хьажкIашта махаш. Оасарах цIена да нхаш.

Хьажкlаш делаерел тIехьабучаб баш цу совхозера свекла лелераши баьца даараш лелаераши, Дийнийнача ерригача свеклайнча махаш дахьад, цхьа долча дахьа тIа культиваци, букетировка е мара ца езаш кийча латт агрегаташ. Уьк шера духххашха букетировка ю совхозе баьца даараша — помидораша, тIехьа кхачача кабуца.

Дийнийна хIамаш оасарах цIена я Суженски производственни управленне «Победа» яхача, 19 партсъезда IIячера колхозашка. Май бутт бовш тIалиЙ мехкдаьттахошта «Дербентский» сортах йола керда кабуц дургьа Суженски опытно-мелиоративни станце.

Оасарца кьовсам лоаттабар керттерж декхар да колхозхой, совхозни болхлой, юрта боахама специалисташ. Цхьабакъда, из дика кхетадеш бан Наьсарен производственни управленне керттера агроном ном. М. А. Гагиеви «Назрановский» совхоза керттера агроном нов. А. Я. Газдиеви, ЦIуйрийна 10 сахьат дийнахьа хана цIкъа трактор хIалац цу совхоза кхашка дIайийначул тIехьаГIа, букетировка е мара ца езаш кийча латт агрегаташ. Уьк шера духххашха букетировка ю совхозе баьца даараша — помидораша, тIехьа кхачача кабуца.

Дийнийна хIамаш оасарах цIена я Суженски производственни управленне «Победа» яхача, 19 партсъезда IIячера колхозашка. Май бутт бовш тIалиЙ мехкдаьттахошта «Дербентский» сортах йола керда кабуц дургьа Суженски опытно-мелиоративни станце.

Оасарца кьовсам лоаттабар керттерж декхар да колхозхой, совхозни болхлой, юрта боахама специалисташ. Кхашка дечча балхашта дIаГIашна новкъарле яь яьлча болх бе йолаялийта езарех лоарХIаш я № 108 а 110 а йолча цехий корпусаш. тIехьхьара балхаш деш латт укхаза хIанз. Бригаде дика ховра объекташ сихаГIа хьаьлъа яхара IIарене дозал 75 тонн а йолаш йола 16 километ лоащаца халла вIашаГIолда езаш хилар. Хала а яхоачашдулардгийхьоГ аьина а хеталуш дола дерях яхоачашдара творчески уйла йир бригаде.

Такелажникаша хезар Эрсланове колоннаш вIашаГIйоаьача хана кхьастта ший тайпара П алапа хьисапера мачта уьттаю аьина. ХIаьта бригада члена комсомольца нов. Гашина ший тайпара вIашТехьдьаьккхар из нерда дIадолладаь гIулаях. Цу тайпара мачта ниЙтьычуд тIехьаГIа колоннаш сихаГIа вIашаГIйоахка йиш а хилар. Цудухьа хаНал хьалхарIа хьаьь яьлар емкосташ. Хьалхарlа установка йолчча вIашаГIеяхкар ун. Из чIоаГIа хала болх бар: установка болх беча хана емкосташа дIатIабохалацар монтажникаши: Цхьабакъда атта кьоастайир из проблема: бургаца хьисапера емкосташ лоха, лаьтта вIашаГIеяхь баьлар.

Кхы а дукхагIа хIамаш кагарГдуьл 7-ча треста СМУ-рча Суровский Алексеев бригадана. Цо хIара денна нормаш 20—25 процент тIехьхоачашпо цу бригада. ХIаьта коачача хладоагента коллективе планаш планаш соьгIа 102 квартирах латта 3 цIа хьалдаь дыьхкар. Цул совгIа бIаь эзар совгIа сом аьча яходир цо паччахьалкхенна. Вий бетта план тодама яхоачаш а еш дукха яха кходьаьд участка коллективо укх шера. Ше хьалъе йолаьь 520 бера лаьрХIа йола керда школа планах лаьрХIачуд ши бутт хьалха, июль бетта, як яккха нас, Феденова Людас, Антошкина Танис, ишта якьчар.

Российски Федераце кхьхьегамхоша планаш совгIа яха лерХIача 30 миллиард сома маьлта продукцеш кхье шоашкара доаГIа дакъа доагрдолаш ба бригадай болхлой.

Р. САЛМАНОВА.

Планал совгIа 400 тонн

Шелковски производственни управленне рожах юхьханца силос дIайоллийта эхтара хьаьха дIадоладьраш черленски нхьхьегамхой ба. Рожах силос йоллийта черленски нхьхьегамхой ба. Рожах силос йоллийта черленски нхьхьегамхой ба. ХIаьта а дика цунга уьк шера дукхьошка деш тIама да. ХIаьта а дика цунга уьк шера дукхьошка деш тIама да. ХIаьта а дика

Ше цу балха дIахьожаваьча хьаьлхарча деношка а денз юхьханца силос машта йолла еза дувцаш йола рекомендацеш Iома а ях балха чуййра Дакуев.

Юхьханца силос дIайоллара план, 16-ча мае яхоачашъьяь колхоза. Геттара дикача силоса 1300 тонн дIаелла бетон а хьаьха йоча тIехьешшка. Из я планал 400 тонн духха.

Из болх дика барах силос йоллаш хиннача бригадана 50 сом ахча а дувца, хIаьта эгтара-дикагIа баращта жолхоза Сийлен грамоташ а хьожайойла, аьнна соцам тIаяй, цар парткомеи колхоза правленеи цхьана хиннача заседане.

Уж сий дола соягIаш деннад тракториста Толстов Евгенена, комбайнера Машинцев Константина, шоферашта Вахабов Ахьмадан Кунятов Иванан, колхозхошта Бардашкин Леонида, Сеньчиков Александра, Денискин Василена, Пономарев Афанасена, Городбец Андрейна.

М. ТКАЧЕНКО.

СЕРДАЛО

3-гIа оагI. 23 май, 1963 шу.

КАДАЙ ХАЛХАРАШ, ДЕГ ЧУ ДУВШАА ИЛЛЕШ

5-гIа РЕСПУБЛИКАНСКИ ХЬАЖАР ЧАКХДОАЛАШ ХИННА КОНЦЕРТ

Уьк шера вIалла ца хинна ча тайпара духха яка бар Кировa цIерахь культурни салIаIаре парта Баьццарча театре чакI бетта 18—19 деношка. Хьалхарча дийнахь шоай дикагIа йолча номерашца концерт оттаде бакъбар юртара самодеятельни артисташ.

«Я ишттa йола парти» — вай хьамсара парти хестош йолча Р. Исиевас (РДК Урус-Мартан) йийшача ц1 А. Сурковa язъяча стихотворенеца дIайолайир концертин программа. Цуьл тIехьаIгIа цена тIа яьлар Ножай-Юртара халхара-иллей коллектив. Цар хьаькъох шов. У. Булгучева (РДК директор) оттаь «Тхо коммунизмаэ бодача новкъа долу» яка вокально-хореографически композици. Концерте хиннарашца раьза хинна тIайийар из лакхерча гонзаца хьакъеча а дика чулоацам бола а композици.

Хьежаш барий тернам чоагIа тIаозап ца вIашаIгIехача йонкхача халхара коллективо деи дола О. Муцайитпилие оттадаь вайнаьха кхалнаьха халхар. Тайка шерашбу цар ког, кадай леладу дай деIамаш.

Концерте хиннарашта чоагIа саькъердам хилар МагIалбикерча АТХ шофера Н. Скрипникова дийшача М. Шолохова «Поднятая целина» яхача романа тIаьча вокъхча сага Щукара дувцарах.

«Къаьхьегама дега гIой! — ишттa цIи йола хореографически суьрт хьакъехгар Урус-Мартана РДК халха-кхара коллективо. Къаьхьегамцара безам, цунах доала беркат, цун сийле—из бар къонача, гонзача халхархоша дахьа Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни артиста Д. Чихрадже оттадьча халхара чулоацам.

Тайп-тайпарча жанрех латта йокхха программа чакхйоьдалаш хьакъеьхгар вIашаIгIехача халхарий коллективай «Къамий доттагIай» яха хореографически композици. Нохчий, «ГIалгIай, эрсий, эрмалой, ишттa хенча къамий хьакъараша тьагойтар цхьана къаьхьегаш долча вай республикерча къамий дотта-гIай чоагIдуьл хилар.

Белгалдаккха дезаш да, Урус-Мартана РДК халхара коллективо дац Д. Чихрадже оттадьа «ГIалгIай харкхий халхар» аьнна цIи тайла халхар программа юкъедоаладе ца дезаш хилар. ГIалгIай халхар из да аьнна саго аргдацар.

* * *

ВIашаIгIехача хоро Тулникова «Ленинах дола илли», Новикова «Са Дахье» яха илли аларца дIайолайир ший программа городерча художественни самодеятельносо.

Ала деза городерча самодеятельносто концертни программа чулоацам дика болаш, тайп - тайпарча жанрех латташ, тайп - тайпарча къамех бола самодеятельни артисташ юкъе болаш хилар. Программа юкъе и машара, къаьхьегама, къамий доттагIалла хетаьнь а, ишттa зуламера гIулакхаш леладеллаштa духьалара а помераш.

Сцена тIара хьаьхоз А. Жарова «Машарах дола дош» яха стихотворени. Дупаевскe «Уж богIараш кагийрхой ба» яха илли, Воронцова «Воронежски аренашка» яха илли, саькъердамера байташ, «Хоза йоI» яха Лимански илли, «Тхо комунизмаэ дахарцда» яха илли, ишттa дуьхьа ихьдола дика чулоацам бола саькъердамера илли.

Дуьхьа ишттa йоьдуьйла ца ваьхьа дунен чу», «Вай дахаррига коммунизме» яхача а илли ихьча а темаех йола стендаш.

Ший лоIамах шийна эша книжка сага къаьхьеркa йиш йолаш вIашаIгIехьбаьккхаб йолаеш болх. Юниккаш дешача цIара дешархочоь эша книжка къаьлкаш аттагIа хилийтар цу хьа къаьст-къаьста дIаоттадьдI тайп-тайпарча къамий литература. Уьхаза да эрсий, гуржий, азербайджанай, нохч-гIалгIай, хIирий, эрмалой, ишттa къиий писателий литература. Цуьл совгIа хIара писателна литература мичхьа латт ховрдолаш литература лакхе тIа писателий зIамига портреташ доахь,

Предложений книжка тIа дав дукха йоьзош да библиотека болхлоштa баркал одлаш. ДIахо йодача хана кхы а дикагIа вIашаIгIехьбанкха дырхIад цар библиотека болх.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Дика болх бу библиотека

Новая Катаяма яхача поселке № 6 йола керда библиотека хьайийла цхьа цу гарга ха маца яц. Дика вIашаIгIехьбаьккхаб библиотека болх заведующе Григорьевская Тамара Яковлевнаэ библиотекарга Бобриндера Роза Михайловнаэ. Хоза книйчыьй библиотека, книжкаш дешарашца йикера а безаме а ба библиотека болхлой.

Библиотека ше йоькгча еце а книжкаш дешарашца дукха ба цига. Библиотекера дараш дерриге а 12 эзар книжка да, хIокъа хIаIаздача хьа абонементех цига учете а латташ книжкаш цешаш 1260 гарга саг ва. Даим цу библиотенаца буьзам лоаттабу № 55 йолча школа 7-ча классерча дешархочоь Дмитриева Любас, Дикаева Светас, ишттa якъбараша.

Хоза кийчыь я дешара зал. Тайп-тайпарча темаех дола литература гойташ йоьа стендаш я заье Царех я «Зе-

Царгlадоладаьр дика гIуланх да

Вай республике болх беш я боьхзонча болча реалистически искусстова Н. Безичева, Г. Каткова, ишттa якъбараша реалистически стилах, цIахарча говзалла яхоачашцдь балхаш.

Къаьстта терхо е мегарг-долаш да художникша-скульпторa А. Н. Сафронова дIадоладдь гIуланх. Каст-каста юрташка я уьгун, юрта боалеч мерча цIи хезача наьха живописний скульптурний портреташ кийчдеш ва из хIанз. Уьк портреташ хьоргда Донатарча Ростове юргIойча зональни къаьстенаш.

КПСС ЦК Пленума хьалхарча деношка юртара къаьхьегамхошпара бувзам чоагIа беш, цо дIаолаьлл ЦIалаьмате дика инициатива. Цо отта а яь Суьженски парткомага хьажа дIаенний районни культура ЦIен цента художественни кийчъара эсиз, керттера чулоацам В. И. Ленина барельеф а йолаш. Цуьл совIа общественни хьисапе ше хьоачашъергIойлаш а ва из эскиз.

Кхыча искусстве болхлоша а хьаллаца мегаргIойлаш дика патриотически инициатива я из.

Н. ПЕТРОВА.

ГОВЗА КУЛГАШ

ХIанз а геттара эламига саг ва Дутаев Ильяс.

1937-ча шера Нохч-ГIалгIай АССР Новые Алды яхача юрта вьав из. 25 шу мара дьяннадеце а, дуьхь бIаргадайна а лайна а ва из. Къаьлка вопхI бутт бьаьнача хана велар тун да. Ньаьна доола тIа бисар из а ши шу дьаьна цун йиша а.

Йолчий а ишттa-нийсленна балхан деш яр цар нана. Цо доакхача алапех хьоачамхилаар. ЭламIга долча хана денз къаьхьега дезаш хилар бераш.

Цхьабакъда, кхы а доккхачIа дар тIехьаIгIа хиннар. ЯлхIагIча классе дешаш вагIаьч хана хала цаморгаш хилар йиьлеч. Хала операция а яь, гIиспица къайла а къайла дуьз шу госсаца ха мегтта якъар но.

Цу хана къаьстта дика хетадар Ильяса Советски Гавалан гIа йоаьхо мел чIоагIа ю. Пачхьалкхен чотах дарба дайташ мехка дикагIа йолча больницашкен санитаркашкен хилар из.

Дарбан учреждеташ верзавьа ца Iеш, 7-чи 8-чи классашкара лийша вала а вIашаIгIехьбаьккхаб цун. Чакхъалкхбаь бухгалтерий курсаш. Цига езаелар цунна иподразительни искусство а.

Ильяс сона воьзйтар вар куьгашца хIама хьалхIа дукха дезаш дахьах сурташ яара йоккха говзал йолаш вола инженер Николай Георгиевич Маслюк.

Фул ноь. Маслюка Ильясагара корабль дика хIама?

Дахьах сурташ де ховши художникал доаллаши Ильяс хIама да.

Литературе яъьнь а музее йолаш а йолча халкъа творчества образешана тешал ду къаьлка дIаоттадьдI хана шоша бахача цIеношка а цIагIа лелаечча хIамата а дахчан тIа догамаш а деш тайптайпара сурташ дехкара нохчийн гIалгIайн тIера хиннигара.

ЧIоагIа тамаш йир из Дутаев Ильяса баь «зизай кIорап» аьнна цIи тиьлаш геттара дика йоьх бIаргабIа. Халкъа традицеца дувзаденна доаналл да из Ильяса дь сурташ, цудухьа са безам хилар

буьлаш чох. Дахчах зизаш дарах сай цера тоам хIама хул царга дIа мишта арца хан сона.

Со цамогаш цалуна хана этгара хьалха зизаша хоам бора тхона бIасти яларех, яхар, IалаМ сомадалларах.

Цхьаьна сагo хьийха IомаьIаьн Дутаев Ильяса из ший башхадина искусство. Цунах цхьаьна литература а дийнадеш цо. Шишетта кхийна халкъа гонзаич ма из.

Дутаев Ильяса дать «Зизай кIорап» бIаргадайнова дика хоргда формен композицеца дика доаллаш, къаьхьегам дукха безаш из хилар.

вIалла а со аьнна уйла йоаалш ше хилараз цунна дага а дехадар чухьожененна дешара заведене ше деша хоалург ма вараьлте, аьнна. ЦIабакъда, дешарцара цун безам-м боарамбоашан чоагIа.

Из мичахь деша вахача бакъхьха хургда ца цун из мишта вIашаIгIехьдарга хьажа а цунна новкъостаа де деххарийла а республику художникий Союзи культура министерстве.

Ильясага дешийта дезаш.

СУРТА ТIА: Дутаев Ильяса дахчах хьадаь зизай кIорап.

И. БАЗОРКИН.

Хьалхара гIалгIай метта грамматика

Уьх деношка Нохч-ГIалгIай истореи, меттеи, литературан, экономикан Илмма-тохкама институте арахийгад Мальсагов Куразе Зоврбика яздаь «ГIалгIай метта грамматика».

Из грамматика гIалгIай йоазон болх дIаболабеллачу поэтан харча шерашка Зоврбика отта а дь, 1925 шера эттара хьалха арадаьнна. Цу хана вай гIалгIай йоазув латински шрифтага вIашаIгIелладар. Хьанз вайна масаиена а бовзаш бола Илмман болхлой, писателиша, поэтан боккхаIа бола гIалгIай метта хьехархой, ишттa кхыбараш цу грамматикага гIалгIай йоазувдешар Iомадаь ба.

Из грамматика оттадь а арадаьнна а духха ха яле а, цул тIехьаIгIа гIалгIай меттах даьлча тоъал балхаш яздаь арадаьнна-дале а, из ший мах бовиша а гIалгIай метта йоазонца болх беш мед волча сага накъа дарг-долаш а хилар лаьрхIа институто ай хIанз долча эрсий алфавишца найсдаьлча йоазонца кийчдь юхаарадаьлккхад из грамматика.

Кердача йоазонца из кийчдьр филологе Iилмай кандидат йола Ф. Оздоева я.

Зоврбика цу ше яздаьча грамматика тIа чоагIа дика, кхетаде атта долаш яздаьд фонетикаэ морфологеэ лаьца. Ала дезаш да, гIалгIай оазаш цу ший грамматика тIа Зоврбика яьчул дикагIа, нийсаттa хIанзаца хьа кхыча сага белгалъяь ца хилар.

Цердешдеш, белгалдешаеч, таьрахьдешаеч, хандешаеч лаьца дика яздаьд цо.

Цхьабакъда, цердешца легарех яздаьр кхетаде атта деле а, яздеча хана гIалат ца дара боагIача таIмара бизза пайда хьалуш дац, Хандешца хинаш, оттамаш, цар маIаш, цар чакхкеанаш чоагIа пийса яъьлий. Куцдешаеч, айдардешаеч, дештIехьенех лаьца а яздаьд Зоврбика, лоаца яздаьдале а, цу кIаьмала доакхоех кхетара кхоачам берболаш.

Грамматика чакхдоалаш эрсийн гIалгIайн словарь денинад. Из словарь дешаш иIезнга дале а чоагIа эпшин дола дешаш чудоагIаш да. Цхьабакъда, хIанз кохаарадоаккхача хана хьалхара алфавитин порядок хийца хIанзарча алфавитин порядках оттадьдаларе, цунах пайда эца аттагIа хургдар.

ТIехьаьра ала дезаш да, из грамматика гIалгIай меттага болх беш волча сага истола тIа алла дезаш книжка хилар.

И. ОЗДОЕВ,

Нохч-ГIалгIай меттен, истореи, литературан, экономикан Илмма-тохкама института Илмман болхло.

Доазол дечара

Насереи Бен Беллаи переговораш

КАИР, 20 май, (ТАСС). Сельхан официальни переговораш йолаеннай вIашаIгIехитача Iарбий Республика президента Насереи Адженски Халкъа-Демократически Республикага Министрий Совета председателя Бен Белланеи ихьча. Уж вIашаIгIехетара хьакъехьа, йоах МЕН агентстве, ОАР исполнительни комитета председателя Али Сабре аьлча Насереи Бен Беллаи дIахо йолаьлл ОАР-а президент Алжире вахача хана йола а яь юкъаIгIеца переговораш. Уж дагабьаннаб Аддис-Абебе вIашаIгIехетача Африкански пачхьалкъехенашта кертера Iаттарий конференце дувцаргдорча дешаеч. Иштта цар йийшай Iарбийн африкански пачхьалкъехенаша гIулакх тосалуш йола проблемаш а.

Президента Насереи Бен Беллаиле дIадоьзийтад, йоах ихьча мехкий телеграфни агентстваца беча хоама тIа, Сирера хьал а кхаь, пачхьалкхен — Египта, Ирака, Сире федерации вIашаIгIехара хьакъехьа яь каирски делараци дIакхайкъяьчул тIехьа тIа хинна кхьдола гIулакхаш а.

Бен Белла бокъонца баьсдир из цхьоаIо вIашаIгIехьгIаккха-ца деш дола деррига гIулакхаш ше дизза хьалдоацаш хилар.

ТУРЦЕРА IАЬДАЛ ДIАДАККХА ГIОРТАР

ПАРИЖ, 21 май. (ТАСС). Пачхьалкхен Iаьдал дIадаккха гIертабар селхан Анкарера турецки эскара дукхха эпсараш, 20-га мае байса юкъенхьатта хана Анкарерча радиос хьакхайкъадир эскаро Iаьдал ший бе делла хилар. Хьалха тIема училица начальник хиннача полковника Тата Айдемира цIерах радиос бьаьча хоамо дувцар тIа хьакхайкъяьчул хиларех.

Цхьабакъда, цул тIехьаIгIа кIеззига хи яьнача гIолла цхьаьна хоам бир Анкарай ре-

ПЛЕНАРНИ ЗАСЕДАНИ

АДДИС-АБЕБА, 21 май. ТАСС-а корреспондента С. Лосева хоам бу:

20-ча мае гулъе лаьрхIа хинна ухьала вIашаIгIехийтача африканскин пачхьалкхехенаш кхьа-чеканцарча гIулакхий министрий совещане тIехьъара пленарни заседани таxханалаца тIехьаьнкхай. Министрааша бух оощаш йоьа решени сргьа 22-ча мае хьаьда езаш йолча африканскин пачхьалкхенашта керте латтарий конференце рекомендацеи хьакъехьа.

Пресс-конференце ше кхаьа дешаш, Сенегала кхыча мехкашкара гIулакхий министра, министрий совещане комитетех цхьанне председателла Iьаьлл аьлар, хургIойча конференце рекомендацешка белгалдоаккхача кхыча мехий муьқах йолча африканскин территорешкарча къамий-хортамуьхьаьлон болама новкъостад дина дарг ца хилар. Из новкъостал маIаттIа наьхьашца де деза хьахьонхарца пачхьалкхенашта керте латтарий конференце.

Африканскин мехний безам бу, аьлар Тиама, африканскин юкъара рекъеи вIашаIгIехьола. Африканскин мехкашца ООН-ера, кIьалста а ООН-а Кхеранмдлен Советера а экономически социальни советера а шоай викалаш дукхагIа хуьлий-тилга.

ТИГРАН ПЕТРОСЯН — ДУНЕН ЧЕМПИОН

20 мая Москве Михаил Ботвинникан Тигран Петросяна юкъе хилар шахматех дунен тIа хьалхара моттиг яккхар дуьхьа доладаьча лоьхзара тIехьхаьа тур.

ЦIыйттаздаьгIа хоз яьчул тIехьаIгIа счет 0 : 0 а хулаш чакхъяьлар парти.

Цу тайпара, 12,5 очок а гулъьо, цо тIахьматаша дунен чемпиона цIи яьккхар Т. Петросяна.

ЗIАМИГЧАР ТОЛАМ

Уьк шера, 19 мае, В. И. Ленина цIерахь Ерриссоюзна пионерий организацие 41 шу дуьзена ден сайна вай пионерий тIемалоь традиционни спартакиада хилар пионера-турнир Дубинин Володе цIерах йола пионеркхоллаеран. Город Грознера а вай республикера а 66 пионерски дружинера 66 командас ша спартакиадаэ лоацаш. Уьк шера спартакиадаэ даьхьа лоацаш нар 792 пионер.

Соязха санна еъьхазар цуьк шера IалаМаш моттиган. Городера командашта юкъе хьалхара моттиган яхар юкъерча школаша юкъе № 57 йолча школа, барзI шерагIа школа-интернат командаш. ЮргIера школаша юкъе хьалхара моттиг яьккхай Наурски района Алпатовски цхьаттазерагIа школа-интернат командаш. ВЛКСМ обкомен Ногч-ГIалгIай АССР правительствен Министерстваи-ца-ниха тема кубкоган ешнай город Грознера № 57 йолча школа командинен. Алпатовски цхьаттазерагIа школа командинен. Цу школаи физкультура хьехача тIехархоштех боккхаIа болча пионервожатеитех ВЛКСМ обкома Сийлен гIоранашца ешнай. ВЛКСМ Горкомен ГорОНон кубкоган хьоажай № 47 йолча барзI шерагIа школа командана. Ала деза, цух шера хиннача эстафета результаташ соохархула дукха дикагIа хилар.

В. ВОРОБЬЕВ.

НИГЕРЕ ФЕДЕРАЦЕ СТОЛИЦА — ЛАГОС. Бизза боацача лоарх1амах, городе вах 400 эзар гарга саг.

Хlанзара Лагос яхача городе цхьаттара бахаш нах. Керттера дахьа кхычахьара тIабахька кIай цIоьа дола нах бахаш йолча нарIатарча районашца цхьана цига я кхыкхоа нарIатато а йоацаш, кагийча цIенолгашка моттигера нах бахаш районаш а. Цу районашка баха нах геттара готта бах.

СУРТА ТIА: къаьнача Лагосера улица.

В. Карленко сурт. ТАСС фотохроника.

СЕРДАЛО

4-гIа оврI. 23 май, 1963 шу.

Царгlадоладаьр дика гIуланх да

Вай республике болх беш я боьхзонча болча реалистически искусстова Н. Безичева, Г. Каткова, ишттa якъбараша реалистически стилах, цIахарча говзалла яхоачашцдь балхаш.

Къаьстта терхо е мегарг-долаш да художникша-скульпторa А. Н. Сафронова дIадоладдь гIуланх. Каст-каста юрташка я уьгун, юрта боалеч мерча цIи хезача наьха живописний скульптурний портреташ кийчдеш ва из хIанз. Уьк портреташ хьоргда Донатарча Ростове юргIойча зональни къаьстенаш.

КПСС ЦК Пленума хьалхарча деношка юртара къаьхьегамхошпара бувзам чоагIа беш, цо дIаолаьлл ЦIалаьмате дика инициатива. Цо отта а яь Суьженски парткомага хьажа дIаенний районни культура ЦIен цента художественни кийчъара эсиз, керттера чулоацам В. И. Ленина барельеф а йолаш. Цуьл совIа общественни хьисапе ше хьоачашъергIойлаш а ва из эскиз.

Кхыча искусстве болхлоша а хьаллаца мегаргIойлаш дика патриотически инициатива я из.

Н. ПЕТРОВА.

СПОРТ

„ТЕРЕК“ ХЬАЛХА ЛАТТАРИЙ ГРУППАЦА Я

Ставрополера футболисташ грозненски «Терекаца» къуьсаш хьаболга IалаМаш хилар. «Б» классах мехка хьалхара моттиг яьккхар дIаоьдуш ду. Майдан юкъе хьалхара моттиг яьккхар дIаоьдуш ду. Цу юкъа «Терек» вахаэна тоьшалий, хIаьта ставропольцашкахьа мара баьлнабаь. 1957-чи 1959-чи шерашка. Цхьаьнга кот-ийбоашш чакхъяьлар диазза лайна.

Юхьара а, дIадахача кIиранадийнахьа цIакха а Орджоникидзе цIерах та Грозненски стадионе вIашаIгIехийтар командинен.

Республикански категорех лоарх1ан волча судахоч Терещенкос (Махачкала) сайрийна 5 сахьат даьлча майдан тIа хьайхар шэккхе а команда. Цу денош Iаьрча матче лоьзара шоай тIоагIа1гIа йола командан йоьалийр шийна а тренера.

Хьожаш баьгIа нах яхь цецбала хIама хIанзара хьалхара тайме. Цунна 45 минотан шийлера хьалха, майданна шэккхе маинеркрни лоазар дер «Терекн» «Динамоэ» шэккхе а хьар.

Геттара тайм юкъенхьача хинна шоозза дика ка йоалаш атака йир «Терека». Хьашший штрафной майдан тIа бургаш чуохар кхераш болаш моттиган шийсьелар. Ер я царех цаI. Аьрда оагIорахьара. Еськовa кхьалчар бокъонча чутоха йиш йола бургаш. Корта теха яхийта еша яр бургаш. Цхьабакъда, цо ший аьттонах лайла ца а эна, атака ехар.

Хьалхара ах даьхье къоастам болаш хIама хиларех.

Салелаучу тIехьаIгIа «Терекацарча» атаке ухаш бараша хьашший наIаранта гергадийкар цоай лоазар. Из тактически нийса яьккхий ба. Чуйоаг1а бургаш лорашш латтарша а цу тайпара.

ТИГРАН ПЕТРОСЯН — ДУНЕН ЧЕМПИОН

20 мая Москве Михаил Ботвинникан Тигран Петросяна юкъе хилар шахматех дунен тIа хьалхара моттиг яьккхар дуьхьа доладаьча лоьхзара тIехьхаьа тур.

ЦIыйттаздаьгIа хоз яьчул тIехьаIгIа счет 0 : 0 а хулаш чакхъяьлар парти.

Цу тайпара, 12,5 очок а гулъьо, цо тIахьматаша дунен чемпиона цIи яьккхар Т. Петросяна.

ЗIАМИГЧАР ТОЛАМ

Уьк шера, 19 мае, В. И. Ленина цIерахь Ерриссоюзна пионерий организацие 41 шу дуьзена ден сайна вай пионерий тIемалоь традиционни спартакиада хилар пионера-турнир Дубинин Володе цIерах йола пионеркхоллаеран. Город Грознера а вай республикера а 66 пионерски дружинера 66 командас ша спартакиадаэ лоацаш. Уьк шера спартакиадаэ даьхьа лоацаш нар 792 пионер.

Соязха санна еъьхазар уьк шера IалаМаш моттиган. Городера командашта юкъе хьалхара моттиган яхар юкъерча школаша юкъе № 57 йолча школа, барзI шерагIа школа-интернат командаш. ЮргIера школаша юкъе хьалхара моттиг яьккхай Наурски района Алпатовски цхьаттазерагIа школа-интернат командаш. ВЛКСМ обкомен Ногч-ГIалгIай АССР правительствен Министерстваи-ца-ниха тема кубкоган ешнай город Грознера № 57 йолча школа командинен. Алпатовски цхьаттазерагIа школа командинен. Цу школаи физкультура хьехача тIехархоштех боккхаIа болча пионервожатеитех ВЛКСМ обкома Сийлен гIоранашца ешнай. ВЛКСМ Горкомен ГорОНон кубкоган хьоажай № 47 йолча барзI шерагIа школа командана. Ала деза, цух шера хиннача эстафета результаташ соохархула дукха дикагIа хилар.

В. ВОРОБЬЕВ.

Грозненций котало!

Москве, халкъа боахама карагIдайнарий Выставке Белорусски ССР павилоне дIахьош я «Труд» яхача Центральни Советa Добровольни спортивни обществa командин хьалхе яккхара яхь. Шахматех ловзара физкультура командашта юкъе дакъа лоацаш я вай республикин «Грозненски нефтеа» шахматистий команда а. Цхьаьнга кот а ца воалаш вай команда лайзар Брянски машинаи ечa завода шахматисташца Омски нефтезавода шахматисташцан (3 : 3 счет а йолаш). Уж котбаьлар город Муромa шахматистел (5 : 1 счет а йолаш), хIаьта «Грозный» яхача спортивни клубa шахматисташ вайнарех котбаьлар. Лайзача пхе тоpе хьалхара дIаэхьалхашкахьа баха безар дуьхьал латтарашта майдан юкъмоттиг бе ца яхийтар дуьхь. Цхьабакъда, из да дагабар. Майдан юкъмоттиг хьалхара динамовцашца. Ловзар динъдеинача хана къаьстта ехераме ухлар Торскийн (№ 9) Рыбакон (№ 3).

83-чу минуте майданна юкъера хьайийкха бургаш цийга макхьачыьнге а, ше ишъх хьаьшший вратарa Юмаева дуьхьала эттар Галкин. Йах мера гIаьна яц наIаргаш. МIарга тесачул тIехьаIгIа, улун гIолла тIехьийккхар бургаш.

Цхьабакъда, янъ минут яьнача гIолла воа нийсаш яьккхар Галкина. Ший бургаш а тIехьа дIаэхьалха нийккхар из. Харшаьха лайзар динамовший врагарь. Галкина цунна тIа гIолла тIех а кхийта чуттар бургаш. Цу цкъа чутехьча бургаш «Терека» пайдана йолча оагIорахьа къоастабир цIенхьаттга этта хинна футбольни клубa «Терека» хIара 5 очок я, хIаьта зоне хьалха латтарий группаца а я из.

Редактор
М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛАДУВГIА, ХЬАЖА

РАДИО: 6.30 — юрта боахама болъьхонга передача (гIалгIай металла); 6.45 — IуйрIийна концерт; 7.10—«Грозненски рабочий», «Комсомольское племя»—газетий обзор; 8.20 — политически газета обзор; 8.30— концерт; 16.20—«Наурде болха толамаца дог айдуь»—передача (нохчий меттала); 16.35—концерт; 17.00—юрта хоамаш (гIалгIай металла); 17.15— «Тха микрофона хьалхаьккхаь» — передача; 17.30—керда хоамаш (урсий меттала); 17.45 — кагийхоашца перекличка (гIалгIай меттала); 18.30 —концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.20 — Передачайн программа; 18.25 — телевизионни кералдарш (гIалгIай меттала); 18.35 — Вай маIкаш. «Натуральнойческий» совхоза хьалхIе дIаьеча дарга къамьал (гIалгIай меттала); 18.45 — «Новый год»; 18.55 — «Сатирически сюжеташ» — телевизионни журнал; 19.25 — «Дружинникаш» — кинофильм; 19.40 — передачай программа; 19.45 — «Халк ирах» — художественни фильм; 21.25 — «Сибирска хIама», «Таллин», «Свердловск» — киноновкъбора телевизионни клуб.

Город Грозне, Кабардински улицаIга, 11/27, кв. 4, 48-ча квартире яхаш йолча **Лозышева** Дмитриевнас суде дешнаш Харьковски областе, Змеевски районе, Комсомольски поселке, Дружба улицаIга, 8-ча цIаIга, 9-ча квартире яхаш волча Лозышев Виктор Константиновичарга ше хьалхара дола дош.

Дош дувцарга г. Грозне, Ленински района халкъа суде.

Город Грозне, Краснодармейски улицаIга, № 1 йолча цIаIга, вахаш волча гражданина **Портнов** Александр Петровича суде деннад город Грозне, Хаишаев Бутадилова улицаIга, № 299 йолча цIаIга яхаш йола Портнова Мария Васильевна ше йитарах дола дош.

Дош дувцарга Октябрьски районна халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Шеча фронтовикаш улица, 15. Телефонаш: редактора ван — 2-07-01; заместителеша, отделаш — 2-36-72; корректорера — 2-30-01;

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-36-42, отдела партийной жизни, экономики и науки — 2-36-72; корректорской — 2-30-01.

1918 шарахь 17-ча августа цIерах бала типографин, г. Грозный, Революции проспект, 30/3.

Типографски шина 17 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ02128.

Заказ № 2615.